

FIȘA DISCIPLINEI
Anul universitar 2024_2025
Anul de studiu II / Semestrul 1

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățămînt	Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia
1.2. Facultatea	TEOLOGIE ORTODOXĂ
1.3. Departamentul	ARTĂ RELIGIOASĂ
1.4. Domeniul de studii	Muzică
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii/calificarea*/Grupă de bază ESCO	Muzică Religioasă / Cantor (263604); Referent muzical (265211); Cântăreț (265229); Tehnoredactor partituri (265217) / 2636 (Religious professionals); 2652 (Musicians, singers and composers)

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	PALEOGRAFIE MUZICALĂ BIZANTINĂ (3)			2.2. Cod disciplină	MR 205		
2.3. Titularul activității de curs	Petru Stanciu						
2.4. Titularul activității de seminar	Petru Stanciu						
2.5. Anul de studiu	II	2.6. Semestrul	1	2.7. Tipul de evaluare (E/C/V/P)	C	2.8. Regimul disciplinei (O – obligatorie, Op – opțională, F – facultativă)	O

3. Timpul total estimat

3.1. Numar ore pe saptamana	2	din care: 3.2. curs	1	3.3. seminar/laborator	1
3.4. Total ore din planul de învățămînt	28	din care: 3.5. curs	14	3.6. seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp					ore
a. Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					3
b. Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					5
c. Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					4
d. Tutoriat					3
e. Examinări					3
f. Alte activități (vizite de studiu, consultații, proiecte)					4

3.7 Total ore studiu individual	22
3.8 Total ore activități universitare	28
3.9 Total ore pe semestru	50
3.10 Numărul de credite	2

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. De curriculum	Teoria muzicii liniare
4.2. De competențe	Teoria muzicii bizantine

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. De desfășurare a cursului	Videoproiector, lap-top, flipchart
--------------------------------	------------------------------------

5.2. De desfășurarea a seminarului/laboratorului	Sală dotată cu tablă și pianină
--	---------------------------------

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	<p>C1 REALIZAREA UNEI CORELAȚII CORECTE ÎNTRE TEXTUL MUZICAL ÎN NOTAȚIE TRADIȚIONALĂ (GUIDONICĂ/LINIARĂ) ȘI CONFIGURAȚIA SONORĂ (AVÂND UN GRAD MEDIU DE DIFICULTATE), PE BAZA ABILITĂȚILOR AUDITIVE ȘI DE SCRIS-CITIT MUZICAL DOBÂNDITE (INCLUSIV AUZUL MUZICAL INTERIOR)</p> <p>C2. IDENTIFICAREA ȘI DESCRIEREA CARACTERISTICILOR DIFERITELOR CULTURI, PERIOADE STILISTICE ȘI GENURI MUZICALE, PRECUM ȘI UTILIZAREA CORECTĂ A ELEMENTELOR DE BAZĂ ALE TEHNICILOR CLASICE DE SCRITURĂ ȘI A METODELOR FUNDAMENTALE DE ANALIZĂ MUZICALĂ; CUNOAȘTEREA ELEMENTELOR DE ETICĂ ȘI INTEGRITATE ACADEMICĂ</p> <p>C4. REALIZAREA UNEI CORELAȚII CORECTE ÎNTRE TEXTUL MUZICAL NEUMATIC/ BASUL CIFRAT ȘI CONFIGURAȚIA SONORĂ (AVÂND UN GRAD MEDIU DE DIFICULTATE), PE BAZA ABILITĂȚILOR AUDITIVE ȘI DE SCRIS-CITIT MUZICAL DOBÂNDITE</p>
Competențe transversale	-

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<p>-însușirea caracteristicilor și a particularităților de notare muzicală ecfonetică; -însușirea caracteristicilor și particularităților de notare muzicală neumatică bizantină, pe epoci (paleo-, medio- și neobizantină);</p> <p>-formarea deprinderilor de transcriere a unor melodii religioase din manuscrisele antehrisantice (sec. X-XVIII)</p> <p>-formarea deprinderilor de intonare ale melodiilor transcrise din notațiile vechi bizantine (paralaghie)</p>
7.2 Obiectivele specifice	<p>-cunoaște și poate aplica conceptul de lucrare liturgică;</p> <p>-definirea tainelor de restaurare din punct de vedere teoretic;</p> <p>-cunoașterea practică a lucrărilor liturgic-sacramentale opretae de cler în situația bolnavilor;</p> <p>-dobândirea unor cunoștințe teoretice și practice cu privire la aplicabilitatea acestor lucrări în diverse situații concrete.</p>

8. Conținuturi

Semestrul I		
8. 1 Curs	Metode de predare	Observații
1.Propediile în provinciile românești.	Prelegere, discuții, audiții	1 oră fizică
2.Facsimile din propedia Ms I-26 BCUME- Antologhion copiat de Antonie Ieromonahul (Putna 1545)	Prelegere, discuții, audiții	1 oră fizică
3. Propedia manuscrisului 3238 (29) BARm- Antologhion, copist necunoscut (sec. XVIII)	Prelegere, discuții, audiții	1 oră fizică

4. Propedia Ms. 61 BAR, Psaltichia rumânească, Filothei sin agăi Jipei, 1713	Prelegere, discuții, audiții	1 oră fizică
5. Semnele hironomice utilizate în stihirarele prehrisantice din Arhivele Naționale din Iași (I)	Prelegere, discuții, audiții	1 oră fizică
6. Semnele hironomice utilizate în stihirarele prehrisantice din Arhivele Naționale din Iași (II)	Prelegere, discuții, audiții	1 oră fizică
7. Epoca notației “cucziliene” (sec. XVII). Înmulțirea semnelor hironomice. Intervalele. Referiri asupra sistemului modal (I)	Prelegere, discuții, audiții	1 oră fizică
8. Epoca notației “cucziliene” (sec. XVII). Înmulțirea semnelor hironomice. Intervalele. Referiri asupra sistemului modal (II)	Prelegere, discuții, audiții	1 oră fizică
9. Epoca notației “cucziliene” (sec. XVII). Înmulțirea semnelor hironomice. Intervalele. Referiri asupra sistemului modal (II)	Prelegere, discuții, audiții	1 oră fizică
10. Manuscrisele Școlii musicale de la Putna. Realizările remarcabile ale bizantinologilor români-Gh Ciobanu, Gr. Panțiru, Titus Moiescuprivind depistarea și transcrierea cântărilor lui Evstatie Protopsaltul și a altor compozitori (I)	Prelegere, discuții, audiții	1 oră fizică
11. Manuscrisele Școlii musicale de la Putna. Realizările remarcabile	Prelegere, discuții, audiții	1 oră fizică

<p>ale bizantinologilor români-Gh Ciobanu, Gr. Panțiru, Titus Moiescuprivind depistarea și transcrierea cântărilor lui Evstatie Protopsaltul și a altor compozitori (II)</p>		
<p>12. Manuscrisele Școlii musicale de la Putna. Realizările remarcabile ale bizantinologilor români-Gh Ciobanu, Gr. Panțiru, Titus Moiescuprivind depistarea și transcrierea cântărilor lui Evstatie Protopsaltul și a altor compozitori (III)</p>	<p>Prelegere, discuții, audiții</p>	<p>1 oră fizică</p>
<p>13. Manuscrisele Școlii musicale de la Putna. Realizările remarcabile ale bizantinologilor români-Gh Ciobanu, Gr. Panțiru, Titus Moiescuprivind depistarea și transcrierea cântărilor lui Evstatie Protopsaltul și a altor compozitori (IV)</p>	<p>Prelegere, discuții, audiții</p>	<p>1 oră fizică</p>
<p>14. Manuscrisele Școlii musicale de la Putna. Realizările remarcabile ale bizantinologilor români-Gh Ciobanu, Gr. Panțiru, Titus Moiescuprivind depistarea și transcrierea cântărilor lui Evstatie Protopsaltul și a altor compozitori (V)</p>	<p>Prelegere, discuții, audiții</p>	<p>1 oră fizică</p>

Bibliografie

1. Alexandru, Maria, *Calofonia, o filocalie muzicală. Cântarea liturgică în secolele XIII-XVI din Bizanț în Țările Române, în Istorie bisericească, misiune creștină și viață culturală II. Creștinismul românesc și organizarea bisericească în secolele XIII-XIV. Știri și interpretări noi*, Editura Arhiepiscopiei Dunării de Jos, Galați, 2010.
2. BARBU-BUCUR, Sebastian, *Cultura muzicală de tradiție bizantină pe teritoriul României și aportul original al culturii autohtone*, Editura Muzicală, București, 1989.
3. BARBU-BUCUR, Sebastian, *Elemente teoretice la Filothei sin agăi Jipei*, în S. M. XI, București, 1967, în colecția "Izvoare ale muzicii românești" (vol. VII A,B,C ȘI D).
4. BARBU-BUCUR, Sebastian, *Filothei sin agăi Jipei-Psaltichie rumănească. Izvoare ale muzicii românești*, vol. III, vol. III B, IV, V, VI-Transcripto-Școala muzicală de la Putna-P. II, Stihirar, Editura Muzicală, București, 1984.
5. BUCESCU, Florin, *Un pasionat cercetător al cercetător al muzicii medievale din România: Grigore Panțiru*, în "Bizantion", revistă de arte bizantine I, Iași, 1996

6. CIOBANU, Gh., *Studii de etnomuzicologie*, vol. I, București, vol. I, 1974, vol. II, 1979, vol. III, 1992.
7. COSTA, Ioana, *Papyrus, pergament, hârtie. Începuturile cărții*, Editura Humanitas, 2011.
- DĂNILĂ, Irina Zamfira, *Semnele hironomice în Stihirarele prehrisantice de la Arhivele Naționale din Iași, în "Artes"*, vol. 13, Editura Artes, 2013.
8. GIULEANU, Victor, *Melodica bizantină*, Editura muzicală, București, 1981.
9. PANȚIRU, Gr., *Notația și ehurile muzicii bizantine*, Editura muzicală a Uniunii Compozitorilor, București, 1971.
10. PANȚIRU, Gr., *Lecționa evanghelic de la Iași*, Editura muzicală a Uniunii Compozitorilor București, 1982.
11. PETRESCU, I. D., *Studii de paleografie muzicală bizantină*, vol. II, Editura muzicală, București, 1984.
12. MOISESCU, Titus, *Prologomene bizantine*, Editura muzicală, București, 1985.
13. MOISESCU, Titus, *Muzica bizantină în spațiul cultural românesc*, Editura muzicală, București, 1966.
14. MOISESCU, Titus, *Manuscrisul de la Dobrovăț*, București, 1994, în *Izvoare ale muzicii românești*, vol. XI.
15. NICOLESCU, Vasile. D., *Manuscrisul Ucenescu*, Editura Muzicală, București, 1977.
16. PÂRȚU, Elena, IONUC, Adriana și MANEA, Doina, *Problematika restaurării unui manuscris bizantin din sec. XI "Tetraevangheliar" aparținând MLR Iași*, în "Bizantion", revistă de arte bizantine, vol. I, Iași 1995.
17. SUCEVEANU, Dimitrie, *Irmologhion sau Catavasier musicesc*, Iași 1848.
18. SULICĂ, Nicolae, *Cea mai veche școală românească din cuprinsul României întregite*, în vol. *Omagiu lui Constantin Kirilțescu*, București, 1937.

Semestrul I		
8. 2 Seminar	Metode de predare	Observații
1. Propediile în provinciile românești.	Exemplificare, demonstrare, practică	1 oră fizică
2. Facsimile din propedia Ms I-26 BCUME- Antologhion copiat de Antonie Ieromonahul (Putna 1545)	Exemplificare, demonstrare, practică	1 oră fizică

3. Propedia manuscrisului 3238 (29) BARm-Antologhion, copist necunoscut (sec. XVIII)	Exemplificare,demonstrare,practică	1 oră fizică
4. Propedia Ms. 61 BAR, Psaltichia rumânească, Filothei sin agăi Jipei, 1713	Exemplificare,demonstrare,practică	1 oră fizică
5. Semnele hironomice utilizate în stihirarele prehrisantice din Arhivele Naționale din Iași (I)	Exemplificare,demonstrare,practică	1 oră fizică
6. Semnele hironomice utilizate în stihirarele prehrisantice din Arhivele	Exemplificare,demonstrare,practică	1 oră fizică

Naționale din Iași (II)		
7. Epoca notației “cucziliene” (sec. XVII). Înmulțirea semnelor hironomice. Intervalele. Referiri asupra sistemului modal (I)	Exemplificare,demonstrare,practică	1 oră fizică
8. Epoca notației “cucziliene” (sec. XVII). Înmulțirea semnelor hironomice. Intervalele. Referiri asupra sistemului modal (II)	Exemplificare,demonstrare,practică	1 oră fizică
9. Epoca notației “cucziliene” (sec. XVII). Înmulțirea semnelor hironomice. Intervalele. Referiri asupra sistemului modal (II)	Exemplificare,demonstrare,practică	1 oră fizică
10. Manuscrisele Școlii musicale de la Putna. Realizările remarcabile ale bizantinologilor români-Gh Ciobanu, Gr. Panțiru, Titus Moiescucuprivind depistarea și transcrierea cântărilor lui Evstatie Protopsaltul și a altor compozitori (I)	Exemplificare,demonstrare,practică	1 oră fizică

<p>11. Manuscrisele Școlii musicale de la Putna. Realizările remarcabile ale bizantinologilor români-Gh Ciobanu, Gr. Panțiru, Titus Moiescu privind depistarea și transcrierea cântărilor lui Evstatie Protopsaltul și a altor compozitori (II)</p>	<p>Exemplificare,demonstrare,practică</p>	<p>1 oră fizică</p>
<p>12. Manuscrisele Școlii musicale de la Putna. Realizările remarcabile ale bizantinologilor români-Gh Ciobanu, Gr. Panțiru, Titus Moiescu privind depistarea și transcrierea cântărilor lui</p>	<p>Exemplificare,demonstrare,practică</p>	<p>1 oră fizică</p>

Evstatie Protopsaltul și a altor compozitori (III)		
13. Manuscrisele Școlii musicale de la Putna. Realizările remarcabile ale bizantinologilor români-Gh Ciobanu, Gr. Panțiru, Titus Moiescu privind depistarea și transcrierea cântărilor lui Evstatie Protopsaltul și a altor compozitori (IV)	Exemplificare,demonstrare,practică	1 oră fizică
14. Manuscrisele Școlii musicale de la Putna. Realizările remarcabile ale bizantinologilor români-Gh Ciobanu, Gr. Panțiru, Titus Moiescu privind depistarea și transcrierea cântărilor lui Evstatie Protopsaltul și a altor compozitori (V)	Exemplificare,demonstrare,practică	1 oră fizică

Bibliografie

1. Alexandru, Maria, *Calofonia, o filocalie muzicală. Cântarea liturgică în secolele XIII-XVI din Bizanț în Țările Române, în Istorie bisericească, misiune creștină și viață culturală II. Creștinismul românesc și organizarea bisericească în secolele XIII-XIV. Știri și interpretări noi*, Editura Arhiepiscopiei Dunării de Jos, Galați, 2010.
2. BARBU-BUCUR, Sebastian, *Cultura muzicală de tradiție bizantină pe teritoriul României și aportul original al culturii autohtone*, Editura Muzicală, București, 1989.
3. BARBU-BUCUR, Sebastian, *Elemente teoretice la Filothei sin agăi Jipei*, în S. M. XI, București, 1967, în colecția "Izvoare ale muzicii românești" (vol. VII A,B,C ȘI D).
4. BARBU-BUCUR, Sebastian, *Filothei sin agăi Jipei-Psaltichie rumânească. Izvoare ale muzicii românești*, vol. III, vol. III B, IV, V, VI-Transcripto-Școala muzicală de la Putna-P. II, Stihirar, Editura Muzicală, București, 1984.
5. BUCESCU, Florin, *Un pasionat cercetător al cercetător al muzicii medievale din România: Grigore Panțiru*, în "Bizantion", revistă de arte bizantine I, Iași, 1996
6. CIOBANU, Gh., *Studii de etnomuzicologie*, vol. I, București, vol. I, 1974, vol. II, 1979, vol. III, 1992.
7. COSTA, Ioana, *Papirus, pergament, hârtie. Începuturile cărții*, Editura Humanitas, 2011.
- DĂNILĂ, Irina Zamfira, *Semnele hironomice în Stihirarele prehisantice de la Arhivele Naționale din Iași*, în "Artes", vol. 13, Editura Artes, 2013.
8. GIULEANU, Victor, *Melodica bizantină*, Editura muzicală, București, 1981.
9. PANȚIRU, Gr., *Notația și ehurile muzicii bizantine*, Editura muzicală a Uniunii Compozitorilor, București, 1971.
10. PANȚIRU, Gr., *Lecționa evanghelic de la Iași*, Editura muzicală a Uniunii Compozitorilor București, 1982.
11. PETRESCU, I. D., *Studii de paleografie muzicală bizantină*, vol. II, Editura muzicală, București, 1984.
12. MOISESCU, Titus, *Prologomene bizantine*, Editura muzicală, București, 1985.
13. MOISESCU, Titus, *Muzica bizantină în spațiul cultural românesc*, Editura

muzicală, București, 1966.

14. MOISESCU, Titus, *Manuscrisul de la Dobrovăț*, București, 1994, în *Izvoare ale muzicii românești*, vol. XI.

15. NICOLESCU, Vasile. D., *Manuscrisul Ucenescu*, Editura Muzicală, București, 1977. 16. PÂRȚU, Elena, IONUC, Adriana și MANEA, Doina, *Problematika restaurării unui manuscris bizantin din sec. XI "Tetraevangheliar", aparținând MLR Iași*, în "Bizanțion", revistă de arte bizantine, vol. I, Iași 1995.

17. SUCEVEANU, Dimitrie, *Irmologhion sau Catavasier musicesc*, Iași 1848.

18. SULICĂ, Nicolae, *Cea mai veche școală românească din cuprinsul României întregite*, în vol. *Omagiu lui Constantin Kirițescu*, București, 1937.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Recunoașterea particularităților de notare muzicală neumatică bizantină din diferite epoci.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	- prezența activă la curs, capacitatea de a demonstra asimilarea cunoștințelor dobândite, de a analiza și solfegia o partitură muzicală, capacitatea de a scrie un dicteu muzical	Observația sistematică, o evaluare pe parcurs.	50%
10.5 Seminar/laborator	-capacitatea de a demonstra asimilarea cunoștințelor teoretice dobândite - prezența activă la seminar	Observația sistematică, o evaluare pe parcurs.	50%
<p>10.6 Standard minim de performanță: Obținerea notei minime 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> - însușirea semiografiei hrisantice - însușirea diverselor tipuri de semiografii bizantine - capacitatea de a transcrie corect melodii în diverse stiluri de notație bizantină - capacitatea de a paralaghisi melodiile transcrise 			

Data completării 20.09.2024	Semnătura titularului de curs P Stanciu	Semnătura titularului de seminar P Stanciu
Data avizării în departament 23.09.2024.	Semnătura director de departament Civoman 7	